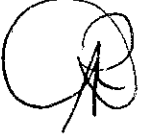

Workshop

Verlag

KWIKVRIJE GOUDWINNING IN DE GUYANA'S: ACTIE GEVRAAGD!

30/8/2017

MERCURY FREE GOLDMINING IN THE GUIANA'S : ACTION REQUIRED!

Samengesteld door: Agatha Cederboom MSc.
Participant namens De Nationale Assemblée

BANQUET HALL TORARICA

PARAMARIBO, SURINAME 8 & 9 JUNI 2017

PARTICIPANTEN:

SURINAME, GUYANA, FRANS GUYANA

Inhoudsopgave

1.	WWF Guianas	2
	Experiment met kwikvrije verwerkingssystemen in de ambachtelijke en kleinschalige goudwinning: Voorbeelden uit West-Afrika en Latijns-Amerika.	2
2.	Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen	2
	Een overzicht van het beleid op het kwikgebruik binnen de goudsector van Suriname en het incorporeren van de Minamata conventie in beleid en wetgeving.	2
3.	Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen en milieu van Guyana	3
	Guyana's beleidsvooruitzichten	3
4.	Universiteit van Toulouse France	4
	Mercury pollution French Guiana: New geochemical tracers of gold mining activities.....	4
5.	De Anton de Kom Universiteit van Suriname & het Caribische Consortium voor onderzoek in Milieu en beroepsgezondheid	5
	Kwik verontreiniging in Suriname	5
6.	NIMOS	6
	Moving forward towards the future, Entry into force: fueling the change.....	6
7.	Guyana Woman Miners Organization (GWMO)	6
	The future: action in planning	6
8.	Grassalco	7
	Mercury free technology	7
9.	Surmac	7
	Presentation on mercury free technology	7
10.	Stichting Platform Binnenlandse Ondernemers	7
	Ondernemers in de kleinschalige mijnbouw	7
11.	Alliantie voor verantwoord mijnen (Frans Guyana)	8
	Pilots on mercury-free processing systems in artisanal and small-scale gold mining: Lessons learned from Western Africa and Latin America.....	8
12.	UNDP	8
	Effective practices in French Guiana	8
13.	Bijdrage participanten Dag 1	9
14.	Bijdrage participanten Dag 2	10
15.	Bijdrage als vertegenwoordiger van DNA	11

Workshop WWF

Kwikkvrije goudwinning in de Guyana's: Actie gevraagd! **(Mercury Free Goldmining in the Guianas: Action required!)**

Dag 1 (8/6/2017)

1. WWF Guianas

Experiment met kwikkvrije verwerkingssystemen in de ambachtelijke en kleinschalige goudwinning: Voorbeelden uit West-Afrika en Latijns-Amerika

Dhr. Laurens Maurice

Er gebeurt veel op het gebied van de kwikkvrije goudwinning. De bewustwording bij het publiek neemt steeds toe en samen met actoren wordt nu aandacht geschonken aan actiemodellen voor het kwikkvrij mijnen van goud. Dit gebeurt aan de hand van diverse scenario's. In dit kader heeft het Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname (NIMOS) een road map uitgezet samen met de 'Amazon Conservation Team' (ACT). Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH) in Suriname en Guyana hebben, in samenwerking met het ministerie van Handel Industrie en Toerisme (HI&T), een grote bijdrage geleverd voor het ontwikkelen van deze road map.

De kleinschalige goudwinning creëert veel werkgelegenheid, welke een boost geeft aan lokale economieën in diverse gebieden. Een ieder is bekend met het probleem van het gebruiken van kwik binnen deze sector, maar er is nog geen overeenstemming bereikt over een eventueel alternatief. De meningen zijn verdeeld over de aanpak om tot een oplossing te geraken. Een van de vragen is: zou de oplossing gezocht moet worden via 'livelihood' of misschien via 'policymaking'? De aandacht van WWF is gericht op: 'people in harmonie of nations' en hun slogan luidt als volgt: 'Gezonde rivieren leveren een gezonde bevolking'. WWF geeft aan dat vanaf 2008 tot 2014 een oppervlakte van 92.000 ha is ontbost voor de goudwinning. In Suriname is 5.000 km² ontbost, waarnaast in de drie Guyana's, ook 8000 kilometer aan water wordt bedreigd. De goudmijnbouw is de grootste dreiging voor ontbossing en is dus een groot zorgpunt. In Suriname is een aanvang gemaakt met de legale vorm van goudwinning, terwijl de afnemers van goud nu ook kwikkvrij verkregen goud eisen, voor de verdere verwerking tot eindproduct.

2. Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen

Een overzicht van het beleid op het kwikgebruik binnen de goudsector van Suriname en het incorporeren van de Minamata conventie in beleid en wetgeving.

Directeur dhr. Drs. Dave Abeleven

De wetgeving zal ervoor moeten zorgen, dat de beoogde doelen worden bereikt, samen met bewustwordingsactiviteiten via o.a. onderwijsinstellingen. Met de drie Guyana's wordt er gestreefd naar kwikkvrije methodes die praktisch niet veel kosten.

Vanaf 1980 zorgt de ambachtelijke (kleinschalige) goudmijnbouw in Suriname, voor de helft van de productie van goud. De toename van de Braziliaanse goudzoekers heeft er niet toe bijgedragen, dat de kennis van de wetgeving onder de goudzoekers ook is toegenomen vanwege het steeds uitbreiden van de goudmijnbouw activiteiten. Ongeveer 800.000 tot 1 miljoen gram goud wordt

gewonnen op jaarbasis. Onduidelijkheid en het niet hebben van een goed overzicht over het reilen en zeilen binnen de kleinschalige mijnbouwsector, is een grote tekortkoming die aangepakt moet worden. Wereldwijd komt 37% van het inkomen van de goudsector uit de kleinschalige goudmijnsector. Omdat het een informele sector is, betalen de goudzoekers geen belasting en heeft de Surinaamse overheid hierdoor geen fiscale voordelen. Daarnaast vormen ontbossing, vervuiling en diepe kraters in de bodem, een grote dreiging voor het milieu.

De drie Guyana's zijn zich bewust van het Minamata verdrag. De wetgeving, specifiek het mijnbouw decreet, is achterhaald maar het Ministerie van NH is bezig met de ontwikkeling van een nieuwe mijnbouwwet met hedendaagse eisen. Die wet zal zich richten op duurzaam mijnen, met een minimale impact op het milieu. Suriname moet het Minamata verdrag nog ratificeren. De Assemblée is al bezig met het traject voor het implementeren van de wetgeving. Nimos heeft voor de overheid al een roadmap uitgezet en de overheid heeft zich gecommitteerd om dit tot een prioriteit te maken. De Organisatie voor de Ordening van de Goudmijnbouw Sector (OGS), werkt aan het situeren van goudmijnbouw activiteiten in legale gebieden. De bedrijven Grassalco en Surgold zijn in hun bedrijfsvoering bezig met het kwikvrij mijnen van goud.

Het is gewenst om nationale doelen uit te zetten alsook het delen van ervaringen met bedrijven die al jaren in de sector zijn. Samen met de universiteit zullen de juiste bijdrage en de maatregelen bepaald worden. Internationaal moet het vervaardigen van kwik ook aan banden worden gelegd. Het demonstreren van nieuwe technologieën voor de goudwinning binnen de kleinschalige mijnbouwsector is gewenst, omdat deze groep overgehaald moet worden voor het plegen van investeringen in de nieuwe machines die milieuvriendelijk zijn.

3. Het Ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen en milieu van Guyana

Guyana's beleidsvooruitzichten

Veetal Rajkumar Head, Policy Planning and Coordination Unit &
Wendell Alleyne & Manager, Environmental Division

Wat is de status quo in Guyana voor wat betreft het kwikgebruik?

In 2013 is er een financiering geweest tussen GGMC en WWF over capaciteitsversterking. Uit een analyse die gemaakt is over de distributie van kwik in Guyana, blijkt dat het moeilijk is om na te gaan waar het kwik terecht komt in het land. Gemiddeld wordt 80.000 kg kwik per jaar geïmporteerd in Guyana. In 2013 heeft Guyana de Minamata conventie geratificeerd en is hij begonnen met het uitzetten van een nationale roadmap die door activiteiten wordt geïmplementeerd. In Guyana wordt intensief gewerkt met WWF, CI en UNDP door het uitvoeren van pilotprojecten met kwikvrije technologieën.

Verder is er een nationaal actieplan (NAP) uitgezet met zes aandachtspunten. Vanaf 2010 is Guyana bezig met het promoten van vijf nieuwe kwikvrije methoden, waarvan sommige wel een hoge investeringswaarde hebben. Financiering voor de kleinschalige mijnbouwers is dus nodig, zodat zij gebruik kunnen maken van nieuwe technologieën.

Vragen

1 Werken Suriname en Guyana samen?

De directeur van NH geeft aan, dat Suriname en Guyana een samenwerking hebben en dat in dit kader een aantal instituten is opgezet. Met input van de ministers en de president richten zij zich op diverse activiteiten. In dit kader zijn in de maanden juni en juli van dit jaar activiteiten gepland. Vanwege identieke situaties in beide landen, was een samenwerking snel gerealiseerd.

2 Guyana heeft een grote organisatie binnen de goudsector. Welke informatie bevat zo een actionplan?

Het plan is de laatste twee jaren ontstaan. De trekker van dit plan is WWF, terwijl ook andere actoren zoals de universiteit participeren; zij hebben de informatie.

3 Wordt er actie ondernomen tegen de kleinschalige mijnbouw?

De kleinschalige mijnbouw zal altijd aanwezig zijn. Voor deze groep is er financiering beschikbaar en ook de nodige scholing en training etc.

4 Is de import van kwik illegaal in Suriname?

Er zijn nu regels vastgesteld voor de import van kwik. Het ministerie van HI dat de vergunningen verstrekt, is hiermee belast. Echter is vanaf 2006 een importstop ingegaan en is vanaf dat jaar geen vergunning aangevraagd. Het gebruik van kwik is in Suriname niet verboden. Het wordt toegestaan als het gaat om het gebruik van kleine hoeveelheden voor bijvoorbeeld tandartsenpraktijken en laboratoriumonderzoek.

4. Universiteit van Toulouse France

Mercury pollution French Guiana: New geochemical tracers of gold mining activities

Laurence Maurice: department of research geosciences

De contaminatie van kwik in Frans Guyana is in kaart gebracht. Van 2012-2015 is er een onderzoeksprogramma ontwikkeld. Kwik wordt onderzocht in menselijk haar, in vis en in bloedmonsters. Dit scheikundigonderzoek wordt verricht in nieuwe en uitgemijnde gebieden. Er wordt gekeken naar 'Isotopes fractionation of HG (kwik)'. Na de bepaling van de hoeveelheden, wordt bekend wat de concentratie is van kwik dat voorkomt in het gebied. Uit onderzoek blijkt dat 60% van de voorkomens teruggevonden kan worden in de rivieren van Frans Guyana, terwijl in Bolivia slechts 1% afkomstig is uit de kleinschalige mijnbouwsector. De grootste concentraties komen in de rivieren voor.

Uit onderzoek komt verder naar voren dat gouddelvers nooit vis eten die afkomstig is uit de rivieren. Het is moeilijk om aan de hand van monsters aan te tonen, welk deel van het kwik afkomstig is uit de mijnbouwsector. Door het consumeren van vis vindt contaminatie plaats bij de inwoners van vooral de inheemse gemeenschappen. Het ontbossen van gebieden t.b.v. de mijnbouwsector moet gereduceerd worden, o.a. vanwege de erosie die optreedt.

Vraag

1. Is er onderzoek gedaan bij de mensen in de kustvlakte?

Er is onderzoek gedaan bij mensen in de kustvlakte. Vooral bij die groep van wie het dieet sterk afhankelijk is van hun directe omgeving, is de aanwezigheid van kwik groter. In wildvlees is er minder kwik aangetroffen. De aandacht moet niet slechts gericht worden op het gebruik, maar ook op het beperken van de effecten op het milieu.

5. De Anton de Kom Universiteit van Suriname & het Caribische Consortium voor onderzoek in Milieu en beroepsgezondheid

Kwik verontreiniging in Suriname

Paul Ouboter (Nationale Zoölogische Collectie)

De heer Ouboter geeft aan dat kwik zelf bij kamertemperatuur in de lucht voorkomt. Het kan ook langzaam worden uitgescheiden uit het lichaam. De meest kwetsbare groep zijn kinderen en ongeboren kinderen, bij wie het zenuwstelsel nog in ontwikkeling is.

Vanaf 1880 tot 1910 en wederom vanaf 1985 tot heden, heerst er een grote goudkoorts, een grote drift om goud te zoeken. Naar schatting wordt zestien tot twintigduizend kg goud per jaar gewonnen. Eén van de gevolgen hiervan, is dat vele smalle kreken zeer brede openvlaktes worden door de goudwinningsactiviteiten. In de groene belt van Suriname vinden veel mijnbouwactiviteiten plaats. In tegenstelling tot het overige deel van het land waar geen mijnen voorkomen, worden toch hoge kwikgehalten aangetroffen.

In het stuwmeer komt de hoogste concentratie HG (kwik) voor. Kwik komt ook wel als onderdeel van de natuur, in de natuur voor. Naar de diepte toe in de bodem, komen de kwikvoorkomens afnemend voor. Verspreiding door de wind treedt op en dat is ook een veelvoorkomend fenomeen. Kwik komt verder met hogere gehalten voor, in de hoger gelegen delen van het gebied. Te Brownsberg komen hoge gehalten kwik voor in vis en wat lagere gehalten in menselijk haar. De reden waarom het kwikgehalte daar laag is in het menselijk haar, komt doordat weinig mensen vis eten die afkomstig is uit het meer. In het Poesoegroenoe gebied en te Pikin Saron, heeft 90% van de mensen te veel kwik in het lichaam. Gebieden die het meest zijn vervuild, zijn de Boven Coppenerivier en het Stuwmeer. In deze gebieden wordt nu, gedurende vier jaar, onderzoek gedaan bij zwangere vrouwen en hun kinderen. Ook hun dieet wordt gevolgd.

Vraag

Is er een relatie met de haarwaarden en de waarden in het bloed van de proefpersonen?

In America worden er geen haarwaarden gebruikt, omdat het niet legaal geregeld is. Alleen uit bloedmonsters kunnen ze daar legaal waarden bepalen.

De spreker geeft enkele aandachtspunten door:

1. We moeten een breder draagvlak ontwikkelen door gezamenlijk te beginnen met plannen, omdat elke overheid plannen uitzet naar eigen inzichten.
2. Een goede standaardisatie en wel een heel praktische, is nodig voor de hele regio.
3. Een holistische benadering is vereist. De factoren mens, water en bodem staan hierbij centraal.
4. Het moet duidelijk zijn hoe het monitoren moet plaatsvinden, rekening houdende met het feit dat de bron van kwik en de bestemming moeilijk te achterhalen zijn.
5. Rehabilitatie moet plaatsvinden op basis van verschillende modellen.
6. De hele keten van goud moet worden bekeken.
7. Legaal raaiwerk moet plaatsvinden tussen de Guyana's.
8. De versterking van instituten en het maken van de juiste connecties tussen beleid, wetenschap en business is van eminent belang.

Dag 2 (9/6/2017)

6. NIMOS

Moving forward towards the future, Entry into force: fueling the change

Mevrouw G. Griffith

Het Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname (Nimos) startte in 1998 met haar activiteiten. Omdat de milieuvraagstukken niet verholpen konden worden door milieuvraagstukken te plaatsen bij een ministerie, koos de overheid ervoor dit instituut in het leven te roepen om haar te ondersteunen. Het Nimos maakt geen beleid maar ondersteunt die wel. Ongeveer dertig verdragen die milieu gerelateerd zijn heeft Suriname geratificeerd. Nimos heeft het proces tot ratificatie uitgezet in drie fasen, zodat duidelijk is wat de resultaten en gevolgen zijn van ratificatie. Nimos heeft het ministerie van NH geassisteerd, in het implementeren van de National Action Plan (NAP). In het NAP is aangegeven, dat het gebruik van kwik gereguleerd moet worden. Deze regelgeving biedt dan een mogelijkheid om o.a. een calculatie te maken als het gaat om de hoeveelheid kwik die gebruikt wordt. Nimos zou b.v. de mensen moeten kunnen vertellen over het hoge gehalte aan kwik in het Poesoegrundu gebied. Dit is de reden waarom beleid, business en wetenschappelijk onderzoek frequenter met elkaar verbonden moeten worden.

7. Guyana Woman Miners Organization (GWMO)

The future: action in planning

Urica Primus, President

Vrouwen zijn historisch betrokken bij mijnbouwactiviteiten. Met de Guyana Woman Miners Organization (GWMO), worden hun rechten verdedigd en beschermd. Hun bijdrage wordt bekendgemaakt en deze organisatie beschermt de rechten van de vrouwen, ook van de vrouwen die in de inheemse gebieden zijn. Er is een nationaal netwerk opgezet in Guyana, dat aandacht krijgt van lokale en internationale organisaties. UNDP en het ministerie van NH hebben een project gefinancierd voor het creëren van een baseline assessment, voor communicatie strategieën en voor de Minamata strategische groep. Ook de wetgeving is op dit stuk aangepast en heeft input gehad van internationale organisaties z.a. Conservation International (CI).

Van CI ontvangt deze organisatie de nodige bijdrage. De organisatie werkt aan bewustwording en brengt bezoeken aan de gebieden waar de goudelvers zijn. Er wordt gewerkt aan het hebben van stemrecht bij processen die plaatsvinden. Verschillende aspecten moeten bekeken worden als het gaat om het leven van de mijnbouwers. Het is een vereiste dat de consultants naar de gebieden gaan om de situaties te observeren en niet vanuit hun bureau te plannen.

De registratie van arbeiders in de gebieden is niet aan gender gebonden. Er zijn wel cijfers bekend maar uit die gegevens is niet te achterhalen of het gaat om alleen mannen of om een combinatie van mannen en vrouwen. Het is dus niet bekend hoeveel vrouwen actief arbeid verrichten binnen deze sector. Nu zijn er 52 vrouwen geregistreerd die actief zijn binnen de sector. Een poging is gedaan om in de formulieren die gebruikt worden voor de registratie, het geslacht ook op te nemen. Echter zijn bij de uitvoering abusievelijk toch de oude formulieren meegenomen, waardoor de data over gender pas het komend jaar kan worden vastgelegd.

Voor wat de gevolgen van kwik betreft zijn de negatieve gevolgen van dit vloeibaar metaal nu wel deels zichtbaar bij wat oudere mensen, die afkomstig zijn uit de mijnbouwsector. Deze mensen worden thans gebruikt als rolmodellen, om te praten met degenen die nu actief zijn in het veld.

Theoretisch dringt de boodschap over de negatieve gevolgen van kwik niet tot de huidige generatie door en er wordt daarom gekozen voor persoonlijke ontmoetingen met de mensen.

8. Grassalco
Mercury free technology
August Lantveld en A. Lalta

Opgezet in 1971

Grassalco wil duurzaam mijnbouw activiteiten ontwikkelen en maakt geen gebruik van kwik maar van Borax. Zij praten met de kleine mijnbouwers, om die over te halen, kwikvrij goud te verwerken. Grassalco is een middel groot bedrijf en is in het bezit van ISO en OSHAS certificaten. Zij doen eerst de ESIA en bewustwording sessies, voordat ze beginnen met het mijnen. Met de kleine mijnbouwers is er contact maar er is meer wet en regelgeving nodig om ze te verplichten om kwikvrij te werken. Er wordt gemeenschapswerk gedaan door Grassalco in de gebieden waar zij actief is en zo wordt de bewustwording bijgebracht onder de bevolking. Er worden metingen verricht naar het kwikgehalte in het gebied maar de resultaten die beschikbaar zijn, zijn niet voldoende om conclusies te trekken.

9. Surmac
Presentation on mercury free technology
Ruiz Simons

Het bedrijf Surmac heeft vier bedrijfsfaciliteiten waarvan drie in Suriname gevestigd zijn en een in Frans Guyana. Surmac verkoopt en verhuurt machines aan de mijnbouwsector, waarbij het kwikvrij mijnen de aandacht heeft van Surmac. Daarom heeft zij ook geïnvesteerd in machines die geen kwik gebruiken z.a. de machines van het merk ICON. Samen met studenten van UNASAT wordt nieuwe equipment getest, gedemonstreerd en gepromoot. Machines werden uitgetest in uitgemijnde gebieden en het bleek dat er nog goud aanwezig was in deze gebieden. Toch vinden mijnbouwers dat het onbekende deel fijn goud, een te hoge investering nodig heeft en een te laag rendement zal hebben. Thans zijn veertig studenten afgeleverd door UNASAT en hebben veertig nieuwe studenten zich aangemeld. Surmac traint studenten niet alleen in het proces van de goudwinning maar ook in het ontwikkelen van de vaardigheid om te kunnen werken met zwaar materieel.

10. Stichting Platform Binnenlandse Ondernemers
Ondernemers in de kleinschalige mijnbouw
Rozenhout Wesley

De Stichting Platform Binnenlandse Ondernemers (SPBO), ontwikkelt en schrijft projecten voor het verkrijgen van donatie om hierna projecten uit te voeren voor verschillende organisaties. Deze projecten gaan over veiligheid, gezondheid, milieu en andere gemeenschap gerelateerde projecten. Ook in de agrarische sector, onderwijs, ecologisch mijnen, voedsel producties etc. is door deze activiteiten financiering vrijgemaakt die verkregen is van de UNDP en Conservation International. De leden van de SPBO komen direct uit de gemeenschap, wat als voordeel heeft dat er geen taal- en culturele barrière is. De relatie met de overheid is heel goed te noemen. Zij biedt de stichting de ruimte om haar problemen rechtstreeks te bespreken met de overheid. De overheid biedt training aan de stichting en haar aandachtspunten worden met prioriteit behandeld. Het platform werkt samen met gelijkwaardige partners om de doelen te bereiken. Er

zijn ook samenwerkingen aangegaan met Surmac en de Universiteit van Suriname. Er is wel een conflict met nieuwe groepen z.a. Grassalco die de kleinschalige mijnbouwers verdrijft uit de gebieden.

In het binnenland worden er dagelijks moorden gepleegd. De lichamen worden begraven in ondiepe graven, op locaties die hiervoor niet geschikt zijn. Het komt voor dat deze lichamen langs de rivier worden begraven waardoor de menselijke resten bij hoge waterstand, door de ondergrondse waterdruk, naar boven worden gedrukt en ze drijven dan af naar andere locaties in het gebied. Milieuvervuiling is een dagelijkse realiteit. Maar zelf Nimos reageert niet op dit vraagstuk. De dreigingen in dit gebied zijn van grote schaal en de roep om hulp uit de samenleving is groot. De afgelopen zeven jaar is de overheid bezig geweest met het reduceren van het kwikgebruik, maar in de praktijk neemt het alleen maar toe. Het moet duidelijk zijn dat het beschermen van het milieu de verantwoordelijkheid is van een ieder.

11. Alliance for responsible mining, fairmining (Frans Guyana)

Pilots on mercury-free processing systems in artisanal and small-scale gold mining: Lessons learned from Western Africa and Latin America

Yves Bertran

De Fransen zijn begonnen met het opzetten van standaarden voor mijnbouwers waarbij tot nu toe 15.000 mijnbouwers zijn geschoold. Door UNIDO/FFEM/GEF wordt gewerkt in west Afrika en Latijns America. Door de bijdrage van de internationale organisaties, worden mijnbouwers ondersteund in het beheersen van de mijnbouwprocessen, hun milieubewustzijn wordt opgevoerd en ze worden getraind in budgetbeheersing. De afnemers van het ruwe goud eisen ook het milieuvriendelijk winnen van goud. De prijs van ruw goud kan nu ongeveer \$4000 per kg bedragen. De mijnbouwers worden ook ondersteund bij het uitvoeren van ondergrondse mijnbouwactiviteiten, d.m.v. milieuvriendelijke machines op basis van het gebruik van borax. Met dit project zijn er successen geboekt, z.a. het kunnen overtuigen van de mijnbouwers dat de nieuwe technologie ook een goed rendement heeft. Het is gewenst om een stabiele vorm te ontwikkelen voor de financiering. Het is moeilijk om het kwikvrij winnen van goud te vermijden omdat de mensen het makkelijk elders kunnen verwerken b.v. in de keuken thuis.

Met een onderzoeksinstituut zijn processen gemonitord en het blijkt dat 80% van het goud wordt gewonnen, terwijl de resterende 20% gewonnen kan worden met duurzame winningsmethoden. Actoren uit de sector die betrokken zijn bij zowel het begin als bij het einde van het proces, worden bij elkaar gebracht ter beheersing van de vereiste technieken van het goudwinningsproces. Een bevoorradingsketen is gewenst om een stuk zekerheid te kunnen garanderen. Te ingewikkelde systemen worden simpelweg niet overgenomen door de kleine mijnbouwers.

12. UNDP

Effective practices in French Guiana, Gender approach

Manorama Sunvwar

Door een opgezette campagne neemt het gebruik van kwik af na 2006. Er wordt aandacht besteed aan het weer terug winnen van kwik uit het milieu, met behulp van bepaalde technieken. Vrouwen doen meestal niet mee met ondergrondse mijnbouwactiviteiten en het blijkt dat zij vaak geen gebruikmaken van kwik bij het winnen van goud. In Frans-Guyana zijn er wel cijfers bekend van vrouwen die arbeid verrichten op de goudvelden. Uit onderzoek blijkt dat in Frans-Guyana 10% van de gouddelvers vrouw is.

13. Bijdrage participanten Dag 1

De participanten zijn verdeeld in twee maal vier groepen, waarbij elke groep vanuit de volgende vier invalshoeken de opdracht heeft uitgevoerd. De vier invalshoeken zijn: beleid (policy), onderneming (business), multilateraal (inter-Guyana), wetenschap (science).

De opdracht waarover gediscussieerd is in de groep is als volgt geformuleerd:

'Draw a future picture (2025 or any other date) in a (almost) mercury free mining sector where science, policy and business are interconnected in a more effective way'.

Uit de groepsdiscussies zijn de volgende voordrachten gedaan aan de hand van een enkele invalshoek.

Multilateraal (Inter-Guyana)

Aan de hand van de ervaringen is het relevant om uit de drie Guyana's de meest succesvolle kwikvrije winningsmethode te introduceren door middel van een Minamata platform. Het uitstippelen van beleid moet multidisciplinair geschieden en het liefst met identieke doelen voor de drie landen. Dit kan ook in samenwerking met wetenschappelijke ondersteuning vanuit de diverse universiteiten. Er moet gewerkt kunnen worden met banken om financieringen te vinden voor de kleine ondernemingen. De politieke wil als ondersteuning, zal veranderingen kunnen realiseren.

Ondernemingen (Business)

Er moet een doel gesteld worden dat tegen 2025, de reductie van het gebruik van kwik 75% zal bedragen. Het delen van kennis en het verzorgen van de nodige trainingen over nieuwe technologieën moet ook plaatsvinden. De wetgeving in Suriname moet aangepast en geïmplementeerd worden. Voor de kleine mijnbouwers zal er meer aandacht besteed moeten worden aan zaken als: het efficiënter zoeken naar goud, het doen van onderzoek, het communiceren, de bewustwording en aan de relatie met de gemeenschappen waar zij naar goud zoeken. Het moet ook duidelijk zijn wat er met de uitgemijnde gebieden moet gebeuren. Zullen deze worden gerehabiliteerd of een bestemmingswijziging krijgen?

Vertegenwoordigers van diverse stakeholders zijn nodig, vooral uit de groep die zich bezighoudt met de uitvoering van processen en voornamelijk de groep die het kwik gebruikt en gebruikmaakt van de lokale gemeenschap.

Een goede samenwerking, transparantie en wetgeving zijn niet uitgesloten voor het willen bereiken van doelen. Met de juiste scholing zullen het bos en het toerisme duurzaam behouden kunnen worden.

Wetenschap (Science)

De wetenschap moet aan de hand van onderzoek, aanbevelingen doen zodat het beleid en de ondernemingen hierop kunnen voortborduren. Het proces voor het verkrijgen van goud moet milieuvriendelijk zijn (groen zijn). Dit kan bereikt worden door equipment te gebruiken die het groene proces ondersteunen. Ook het belastingvrij importeren van equipment kan ondersteunend werken en het implementeren van een sterke wetgeving met de juiste politieke wil en input van de private sector. Er moeten sterke instituten in het leven worden geroepen die kwikvrije technologieën bevorderen. Het rehabiliteren van vervuilde gebieden en het bos, het opgang brengen van het bewustwordingsproces en scholing, zijn de sleutels tot succes.

Beleid (Policy)

Het beleid zal gericht moeten worden op de toegang op de internationale markt zodat bekend wordt wie de kopers en verkopers zijn van goud. Lokaal moeten kennis, technieken en gereedschappen ter beschikking staan. Collectieve afstemming van beleid moet plaatsvinden tussen de Guyana's om overeenkomsten en verschillen te kunnen identificeren, waarbij het beleid afgestemd is op de internationale wetgeving. Het vraagstuk van illegale arbeiders moet bekeken worden. De bewustwording over de gevaren van kwik moet toenemen, alsook het ratificeren en implementeren van de Minamata conventie. Enkele organisaties vertegenwoordigen de kleinschalige mijnbouwers. Deze hebben een platform nodig voor kennisuitwisseling en voor financiële ondersteuning. Voedselzekerheid, veilig drinkwater en mensenrechten gaan hand in hand.

14. Bijdrage participanten Dag 2

De opdracht waarover gediscussieerd is in de groep is als volgt geformuleerd:

'Maatregelen die nodig zijn om de beoogde doelen te bereiken in 2025 waarbij het gebruik van kwik met 70% is gereduceerd. Formuleer specifieke activiteiten voor een actieplan en doe een voorstel voor minimaal twee activiteiten waarbij de samenwerking met de drie Guyana's bepalend is om resultaten te bereiken'.

Uit de groepsdiscussies zijn de volgende voordrachten gedaan vanuit de vier invalshoeken.

Multilateraal (Inter-Guyana)

Een medium gebruiken/ activeren met groepsinformatie, de mogelijkheid om face to face meetings te realiseren, het delen van de mogelijkheden om financiering los te krijgen en het coördineren van lokale werkgroepen die projectmatig werken aan het realiseren van de Minamata conventie, zullen de samenwerking alleen maar ondersteunen. Dit kan allemaal het liefst op korte termijn plaatsvinden. Verder nog het uitwisselen van technologieën, ervaringen (via facebook) en het delen van beleidsdocumenten. Het delen van goede voorbeelden uit de praktijk, het vertalen van folders in talen van de gouddelvers, het op lange termijn opzetten van trainingsfora en het standaardiseren van de verkoopprocessen behoren ook onderdeel te worden van elke vorm van samenwerking tussen de Guyana's.

Ondernemingen (Business)

Voor de ondernemers is het moeilijk om volledig kwikvrij te mijnen. Het is het bedrijf Guyana Gold wel gelukt omdat zij een gesloten circuit hebben. Educatie, stimulans, toegang tot financiering door banken moet binnen hun bereik worden gebracht en het gebruiken van goedkope toepasbare technologieën. Verder nog het certificeren van het proces.

Wetenschap (Science)

Het stimuleren van onderzoek en kennisvermeerdering door het uitvoeren van diverse projecten. Het publiceren van de informatie op symposia. Het blijven ontwikkelen van te gebruiken technieken op basis van praktijksituaties. Het delen van data op verschillende niveaus door mensen uit het veld, over verschillende aspecten. Het sociaal gedrag en de cultuur van mijnbouwers moet bestudeerd en besproken worden om onder elkaar ervaringen te delen. Het bewustwordingsproces en het scholen van de mijnbouwers moet plaatsvinden op basis van onderzoek en samenwerking met de mijnbouwers. Op lange termijn moet er ook op basis van milieu aspecten geëvalueerd worden. De wetenschap zou structureel het beleid moeten ondersteunen.

Beleid (Policy)

Het ontwikkelen van regionale standaarden door internationale organisaties is nodig. Deze organisaties zullen verschillende aspecten belichten die handelen over praktijksituaties met als resultaat, het implementeren van de Minamata conventie. De noodzaak is aanwezig om een regionale ministeriële commissie in te stellen, die stakeholder meetings houdt en overleg pleegt met het publiek. Regionaal kunnen er ook verdragen samengesteld worden tussen de drie Guyana's en kan b.v. gekozen worden voor een 'Guyana Green Gold' (GGG) kenmerk voor een product dat kwikvrij is. Het promoten van GGG via de media is ook een aspect.

Met het opstellen van richtlijnen voor onderzoek en wetenschap kunnen gegevens uit het veld vergeleken worden. Het beleid dat gaat over het verhandelen in kwik moet leiden tot certificering en tot het implementeren van National Action Plans (NAP) en de Minamata conventie. Met basisgegevens kunnen de Guyana's een regionaal plan uitzetten en die ongestoord volgen. Op dit moment is lobbywerk nodig voor het opzetten van mijnbouw organisaties, waardoor dit platform kan dienen voor het delen van informatie en methoden.

15. Bijdrage als vertegenwoordiger van DNA

Wat de vier bovengenoemde invalshoeken betreft, heb ik mij aangesloten bij de beraadslagingen die gingen over het beleid. Bij deze groepssessies waren deskundigen uit verschillende landen en organisaties vertegenwoordigd. Deze waren o.a. Guyana, Frans-Guyana, Columbia, Nepal en van Suriname waren het de vertegenwoordigers van Juspol, Nimos en DNA.

Tijdens de eerste dag heb ik de beraadslagingen geleid in de groep, zodat effectief vergaderd kon worden en de informatie zo duidelijk mogelijk op de presentatie slide kon worden vastgelegd. De vragen werden door ons geanalyseerd en beantwoord. Dit hebben wij binnen de vastgestelde tijd kunnen realiseren waarna iemand uit de groep de presentatie namens de groep heeft gedaan.

Tijdens de tweede dag heb ik aan de hand van de groepsopdracht naar voren gebracht dat het ideaal is om een inter-Guyanese commissie samen te stellen met een of twee vertegenwoordigers van elk land. Dit idee heb ik naar voren gebracht omdat het in principe geen geld kost en het financiële aspect geen reden moet zijn, om het samenwerken niet te realiseren. De mensen kunnen primair, van de digitale mogelijkheden gebruikmaken, om te communiceren omdat die infrastructuur al bestaat en onderhouden wordt. In de groep hebben wij dit idee aangenomen en verder ingevuld met specifieke activiteiten en bevoegdheden. Na de beraadslagingen heb ik het resultaat namens de groep gepresenteerd in de workshop.